

A Pécsi Ítéltábla a dr. Kővári Gergő Benjamin ügyvéd által képviselt **felperes neve** címe felperesnek - a dr. Hefferné dr. Vida Viktória jogtanácsos által képviselt **I.rendű alperes neve** címe I. rendű és a dr. Harc Anikó ügyész által képviselt **II.rendű alperes neve** címe II. rendű alperesek ellen kártérítés megfizetése iránt indított perében a Ki Törvényszék 2014. június 10. napján kelt, 15.P.20.523/2014/6. számú ítélete ellen a felperes által 7. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t:

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatja, és kötelezi az I. rendű alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 napon belül 1.174.500 (egymillió-egyszázhetvennégyezer-ötszáz) forintot és 74.581 (hetvennégyezer-ötszáznyolcvanegy) forint elsőfokú eljárásban felmerült perköltséget, valamint kötelezi a II. rendű alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 napon belül az I. rendű fizetési kötelezettségéből egyetemlegesen 1.074.500 (egymillió-hetvennégyezer-ötszáz) forintot és 68.231 (hatvannyolcezer-kettőszázharmincegy) forint elsőfokú perköltséget.

A felperest az alperesek javára terhelő fizetési kötelezettséget mellőzi.

Az elsőfokú eljárási illetéket és az állam által előlegezett költséget a Magyar Állam viseli.

Kötelezi az I. rendű alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 napon belül 37.291 (harminchétezer-kettőszázkilencvenegy) forint másodfokú eljárásban felmerült perköltséget, és kötelezi a II. rendű alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 napon belül az I. rendű alperes fizetési kötelezettségéből egyetemlegesen 34.116 (harmincnégyezer-egyszáztizennyhat) forint másodfokú eljárásban felmerült perköltséget.

A másodfokú eljárási illetéket a Magyar Állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság ítéletében megállapította, hogy 2011. április 15-én este a **cs-i H** Üzletházban zenés rendezvényt tartottak. Itt kívánt szórakozni **L.Z**, **P.F.A**, **H.B** és **L.N** is. **L.Z** a biztonsági őr szolgálatokat ellátó **M.G**ban felismerte azt a személyt, aki őt korábban - ittas állapotát kihasználva - bántalmazta, ezért kérdőre vonta. **M.G** ekkor a barátaitól kért segítséget. A két baráti társaság összeverekedett, amelynek során **L.N** 8 napon túl - helyesen 8 napon belül - gyógyuló, szúrt sérülést szenvedett. Ezért a **Ni Rendőrkapitányság** 563/2011.Bü. szám alatt nyomozást rendelt el ismeretlen tettesek ellen a Btk.271.§-ának (1) bekezdésébe ütköző és a (3) bekezdés IV. fordulata szerint minősülő, felfegyverkezve elkövetett garázdaság büntette miatt.

A **Ni Rendőrkapitányság Csi Rendőrőrsén** kihallgatott tanúk közül **P.F.A** 2011. április 16. napján 17:45 órakor a részére bemutatott fényképek közül a felperest felismerte, és úgy nyilatkozott, hogy a felperes a **H** Üzletházban kidobóként dolgozott. Emiatt a felperest a **Ni Rendőrkapitányság** megkeresésére a **Ni Rendőrkapitányság Közrendvédelmi Osztályának Járőrszolgálati Alosztálya** előállította. A felperes 2011. április 16-án 20:10 órától 23:55 óráig a **Ni Rendőrkapitányság** épületében volt, ezt követően a **Ni Rendőrkapitányságra** szállították át, ahol 02:40 óráig tartózkodott. A **Ni Rendőrkapitányságon** kihallgatták, majd szabadon bocsátották, mivel nem állt rendelkezésre kellő bizonyíték ahhoz, hogy gyanúsítottként őrizetbe vegyék.

A bizonyítékok alapján felmerült annak lehetősége, hogy a bűncselekmény elkövetésében a **Ni Rendőrkapitányság** állományába tartozó **B.A** rendőr-főtörzsőrmester is részt vett, ezért a **Ni Rendőrkapitányság** 2011. április 18. napján kelt, 14050-563-3/2011.Bü. számú határozatával a felperes és társai ellen folyamatban lévő nyomozást áttette a **Ki Nyomozó Ügyészség**hez. Az ügyészség 2011. december 1. napján szembesítette a felperest és az őt képről felismerő **L.Net** - helyesen **P.F.At** - , de a tanú a szembesítés során már nem ismerte fel a felperest. A bizonyítékok értékelése után a **Ki Nyomozó Ügyészség** Ny.111/2011/4. számú, 2012. február 24. napján kelt határozatával megszüntette a felperessel és **G.Aval** szemben folyó nyomozást. A határozat indokolása szerint a szembesítések során a tanúk a gyanúsítottakra korábban tett terhelő vallomásukat visszavonták. A széleskörű bizonyítási eljárás lefolytatása alapján, amelynek során tanúkihallgatásokat végzett a nyomozó hatóság, okiratokat szerzett be, és cellainformációkat értékelt, arra a következtetésre jutott, hogy a bűncselekmény elkövetésének időpontjában a felperes nem tartózkodott **Csn**.

Rögzítette az elsőfokú bíróság, hogy a bűncselekmény 2011. április 15-i elkövetését megelőzően a felperes 2011. április 5. napján munkaszerződést kötött az **M... Kft.**-vel határozatlan időre. Miután a munkáltatója tudomására jutott, hogy a felperessel szemben büntetőeljárás indult, a munkaviszonyt azonnali hatállyal megszüntette 2011. április 25-én.

A felperes keresetében 1.174.500 forint megfizetésére kérte kötelezni az I. rendű alperest, melyből 280.000 forint az ügyvédi munkadíj, 70.000 forint az útiköltség, 724.500 forint a keresetkiesés és 100.000 forint a nem vagyoni kártérítés. Ebből a II. rendű alperest 1.074.500 forint megfizetésére kérte kötelezni az I. rendű alperessel egyetemlegesen, a nem vagyoni kártérítés kivételével. Állította, hogy az alperes meggyanúsításához a nyomozó hatóságok hanyag és törvénysértő magatartása vezetett. A nyomozás teljesen rossz irányba haladt, bizonyítási indítványait nem, illetve csak késve teljesítette a nyomozó hatóság, ezért vagyoni és nem vagyoni kára merült fel.

Az alperesek a kereset elutasítását kérték.

Az I. rendű alperes állította, hogy a Be.6.§-ának (1) bekezdése és 36.§-ának (2) bekezdése alapján a rendőrség a bűncselekmény felderítése érdekében a büntetőeljárást megindítani köteles. A felperes gyanúsításához a 2011. április 16. napján rendelkezésre álló bizonyítékok (szemlejegyzőkönyv, tanúvallomások, adatgyűjtés, orvosi iratok) elegendőek voltak, így az I. rendű alperes mindenben jogszerűen járt el, kártérítés megfizetésére nem kötelezhető. Az előállításhoz elegendő volt a bűncselekmény elkövetésének a gyanúja.

A II. rendű alperes előadta, hogy a felperes keresetében nem jelölt meg, és nem bizonyított olyan jogsértő magatartást, amely a II. rendű alperes jogellenességét és felróhatóságot megalapozná. Kijelentette, hogy az ügyészi tevékenység jogszerűségét, illetve jogellenességét a büntetőeljárás szabályai alapján kell megállapítani. A Legfelsőbb Bíróság által kialakított gyakorlat szerint csak a kirívóan súlyos jogalkalmazási és jogértelmezési tévedés alapozza meg a jogalkalmazói szerv kárfelelősségét, az is elsősorban akkor, ha ténymegállapítás és a döntés nem mérlegelés eredménye.

Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét elutasította. Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az I. rendű alperesnek 60.000 forint, míg a II. rendű alperesnek 95.000 forint perköltséget 15 napon belül. A le nem rótt eljárási illetékről akként rendelkezett, hogy azt a Magyar Állam viseli.

A törvényszék ítéletének indokolásában kifejtette, hogy a Ptk.339.§-ának (1) bekezdése, valamint a 349.§-ának (1) bekezdése tükrében sem az I. rendű, sem a II. rendű alperes nem tanúsított jogellenes, felróható magatartást. Kiemelte, hogy a 2011. április 16-án a hajnali órákban a két egymással szemben álló csoport közötti összetűzés megvalósította a garázdaság törvényi tényállását. **P.F.A** tanúvallomása alapján felmerült annak lehetősége, hogy a bűncselekmény elkövetésében a felperes is részt vett. A nyomozás addigi állása szerint az elsőfokú bíróság véleménye szerint indokolt volt a felperes kihallgatása. Ezért jogszerű volt, hogy a **Ni Rendőrkapitányságra** előállították, majd onnan átszállították a **Ni Rendőrkapitányságra**. Órizetbe vételére azonban nem került sor, szabadon is bocsátották. Ezt követően vele szemben a **Ni Rendőrkapitányság** intézkedést nem foganatosított. A **Ki Nyomozó Ügyészség** folytatta tovább a nyomozást, amelynek

során a szembesítések után tisztázódott, hogy a bűncselekményt nem a felperes követte el, ezért a büntetőeljárást megszüntette 2012. február 24-én.

Hangsúlyozta a törvényszék, hogy a kártérítési perben eljáró bíróság a mérlegelés megalapozottságát vizsgálhatja ugyan, ennek során azonban értékelni kell az eljárás során beszerzett bizonyítékokat. A rendelkezésre álló bizonyítékokat egybevetve a nyomozó hatóság feladata eldönteni, hogy a büntetőeljárás megindításához szükséges alapos gyanú fennáll-e. Nem tartozik a kártérítési perben eljáró bíróság hatáskörébe annak felülvizsgálata, hogy a nyomozó hatóság milyen bizonyítási eszközöket, milyen sorrendben alkalmaz, mivel erre vonatkozóan a Be. sem ír elő kötelező rendelkezést. A felperes kifogását arra vonatkozóan, hogy az ő tanúit később hallgatta ki az ügyészség, megalapozatlannak találta az elsőfokú bíróság, az előzőekre utalva. Hangsúlyozta a törvényszék, hogy az ügyészi tevékenység jogellenességét az állandó bírói gyakorlat szerint csak a kirívóan súlyos jogalkalmazási és jogértelmezési tévedés alapozza meg, elsősorban akkor, ha a döntés nem mérlegelés eredménye.

Úgy ítélte meg a törvényszék, hogy mind az I. rendű, mind a II. rendű alperes ügy járt el, ahogy az a büntető eljárásban eljáró hatóságoktól általában elvárható. Felróható magatartás hiányában kártérítési felelősségük nem áll fenn.

Az elsőfokú ítélettel szemben a felperes nyújtott be fellebbezés, amelyben annak a kereseti kérelme szerinti megváltoztatását kérte.

Hangsúlyozta, hogy az előállításához és a felfegyverkezve elkövetett garázdaság bűncselekményével való meggyanúsításához nem állt elegendő bizonyíték az I. rendű alperes rendelkezésére. Kiemelte, hogy **P.F.A** tanú egyetlen képből „választotta ki” őt, és ez ellentétes a Be.-ben szabályozott felismerésre bemutatás rendjével.

Felhívta a figyelmet, hogy az adatgyűjtést a helyszínen végző **Sz.K** őrnagy jelentést készített arról, hogy sem a felperest, sem **G.Át** nem látták a bűncselekmény elkövetésekor **Csn**.

Sérelmezte, hogy kezét hátrabilincselve szállították őt **Nról Nra** annak ellenére, hogy ellenállást nem tanúsított, önként eleget tett a felszólításnak. Így a bilincset indokolatlanul használta az I. rendű alperes az eljárási szabályok mögé bújva, a fokozatosság és arányosság elvét figyelmen kívül hagyva. Felhívta a Be.60.§-ának (1) és (2) bekezdése, a rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 48.§-ának, valamint a 30/2011. (IX.22.) BM rendelet 41.§-ának (1) bekezdésének rendelkezését.

Hangsúlyozta, hogy meggyanúsítására 2011. április 16. napján éjszaka került sor, ennek ellenére csak 2011. decemberében foganatosította a szembesítéseket a II. rendű alperes, pedig kihallgatásakor a felperes megjelölte azokat a tanúkat és egyéb bizonyítékokat, amelyek azt igazolták, hogy nem volt a bűncselekmény elkövetésének helyszínén. Ez a késedelem az eljárás elhúzódását eredményezte, emiatt élete „derékba tört”, és elveszítette a munkáját.

Felhívta a figyelmet arra is, hogy az ítélet indokolásában tévesen szerepel, hogy **L.N** sértett ismerte volna fel a felperest, helyesen **P.F.A** volt, aki a felperest fényképről azonosította.

Megjegyezte, hogy az I. fokú ítélet megállapításaival szemben **B.A** és **Sz.K** nem voltak tanúk az alapügyben, és **N.M** neve nem került szóba a peres eljárásban.

Állította, hogy az I. rendű alperes okfejtése, miszerint az előállításhoz nem is szükséges a megalapozott gyanú, jogszabályellenes, a Be. kizárólag a megalapozott gyanú kifejezést ismeri ugyanis.

Rámutatott arra, hogy a felperes meggyanúsításakor az I. rendű alperes nem mérlegelt semmit döntése meghozatalakor, így nem vette figyelembe a **P.F.A** tanúvallomásaiban rejlő ellentmondást és az egyéb rendelkezésre álló bizonyítékokat - pl. **P.F.A** kidobóként ismerte fel a felperest, de **T.F** rendőr, aki a helyszínen tartózkodott magánemberként, nem látta a helyszínen a felperest, pedig ismerte őt, korábban munkatársak voltak.

Hivatkozott arra is, hogy az eljárási cselekményeket úgy kell ütemezni, hogy az a legkisebb jogsérelmet eredményezze az Emberi Jogok Európai Bírósága ítéleteiben kifejtett jogelvek szerint. E kötelezettségének a II. rendű alperes nem tett eleget, amikor 8 hónappal később folytatta le a felperes által indítványozott szembesítéseket.

Állította, hogy a II. rendű alperesnek felróható az a körülmény is, hogy az eljárás során kizárólag azokat a bizonyítékokat kereste, amelyek a felperes bűnösségét támasztják alá. A felperes ártatlanságát bizonyító tanúk kihallgatását csak jóval később fogatosította.

Kiemelte, hogy egyetlen bizonyíték szolt meggyanúsításakor a felperes ellen, **P.F.A** tanúvallomása, vele szemben azonban 5 tanú az ellenkezőjét állította, és azt a kamerafelvétel, valamint **T.F** rendőr és **Sz.K** őrnagy jelentése is cáfolta.

A II. rendű alperes tevékenységének jogellenességét az elhúzódozó nyomozásban jelölte meg, amely maga a joghátrány a felperesre nézve, hiszen elveszítette munkalehetőségét.

Az I. rendű alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte helyes indokai alapján.

Kiemelte, hogy nem a polgári bíróság hatáskörébe tartozik annak vizsgálata, hogy a tanúvallomás során a tanú számára fényképek bemutatása, illetve fényképek alapján személyek azonosítása, mint bizonyíték a büntetőeljárás során elfogadható volt-e vagy sem. Állította, hogy a polgári bíróság az egyes nyomozati cselekmények büntetőeljárásbeli súlyát, azok mérlegelését nem bírálhatja felül.

Hangsúlyozta, hogy a Be.78.§-ának (1), (2) és (3) bekezdése értelmében a büntető eljárásban szabadon felhasználható minden bizonyítási eszköz és szabadon alkalmazható minden bizonyítási eljárás. A bizonyítékoknak nincs a törvényben előre meghatározott ereje, a bizonyítékokat egyenként és összességükben szabadon mérlegelheti a büntető ügyben eljáró hatóság.

A Be.178.§-a alapján álláspontja szerint nem járt el jogellenesen a nyomozó hatóság, amikor a tanúvallomás keretében a tanúk számára bemutatta a felperes fényképét, és megkérdezte az esettel, az elkövetett cselekménnyel összefüggésben játszott szerepét. A későbbiek során valóban megdőlték a tanúvallomásban

foglaltak, ez azonban nem teszi jogellenessé az ügy akkori állása szerinti megalapozott gyanú közlését.

Állította, hogy a rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény előírásainak megfelelt a felperes előállítása, az rendőri intézkedés volt, ezért nem vonatkoztak rá a Be. szabályai. A büntetőeljárás a felperes gyanúsított kihallgatásával vette kezdetét.

Utalt arra, hogy a felperest nem átkísérésre rendszeresített gépjárműben, hanem járőrautóban szállították át **Nról Nra**, ezért a bilincs használata az átkísérés ideje alatt előírás volt, és kizárólag az átkísérés idejére korlátozódott.

A II. rendű alperes fellebbezési ellenkérelmében szintén az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte, helyes indokai alapján. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, és abból okszerűen vonta le a következtetését a kereset megalapozatlanságára vonatkozóan.

Hangsúlyozta, hogy a felperes előállításakor a bűncselekmény gyanúja fennállt, a vele szemben alkalmazott rendőri kényszerintézkedés jogszerű volt.

Leszögezte, hogy a nyomozástaktikai szempontok figyelembe vételével épültek be a nyomozás folyamatába a felperes és védője által előterjesztett bizonyítási indítványok. Az ügyészség a terheltet mentő adatokat is ellenőrizte, saját belátása szerinti sorrendben.

Nyomatékkal hangsúlyozta az EBH2001.526., valamint a BDT2012.2705. számon közzétett eseti döntésekre hivatkozva, hogy a polgári bíróságnak nem feladata a sérelmezett büntetőjogi döntések érdemi felülvizsgálata. Kizárólag a kirívóan súlyos jogalkalmazási és jogértelmezési tévedések alapozzák meg a jogalkalmazó szerv kárfelelősségét, ilyen kirívóan súlyos jogsértő magatartást pedig a felperes nem bizonyított a II. rendű alperes részéről. Az ügyész jogi álláspontjához való ragaszkodása az ügyész mérlegelési jogkörének eredménye, és nem tekinthető jogellenes és felróható magatartásnak, amely a kártérítési felelősséget megalapozná.

A fellebbezés alapos.

Az elsőfokú bíróság a tényállást részben helyesen állapította meg, és részben helyes jogszabályokat alkalmazott. Következtetésével és érdemi döntésével a másodfokú bíróság nem értett egyet, ezért az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp.253.§-ának (2) bekezdése alapján megváltoztatta az alábbiak miatt.

A Ptk.339.§-ának (1) bekezdése szerint, aki másnak jogellenesen kárt okoz, köteles azt megtéríteni. Mentésül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható.

A Ptk.349.§-a úgy rendelkezik, hogy az államigazgatási jogkörben okozott kárért a felelősséget csak akkor lehet megállapítani, ha a kár rendes jogorvoslással nem volt elhárítható, illetőleg a károsult a kár elhárítására alkalmas rendes jogorvoslati lehetőségeket igénybe vette.

E feltételek közül a Pp.164.§-ának (1) bekezdése szerinti bizonyítási kötelezettség alapján a károsultnak kell bizonyítania, hogy kára merült fel, ez okozati összefüggésben áll az alperesek akár aktív, akár passzív magatartásával, az milyen összegű, illetve hogy a kár elhárítására alkalmas rendes jogorvoslati lehetőségeket igénybe vette. A közhatalmi jogkörben eljáró károkozónak pedig azt kell bizonyítania, hogy felróhatóság nem terheli, azaz a magatartás felróhatóságának vélelmével szemben kimentheti magát, ha bizonyítja, hogy úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható.

A Legfelsőbb Bíróság által kialakított gyakorlat alapján nem kétséges, hogy a büntetőeljárás megindítása és lefolytatása súlyos beavatkozás az érintett személy életébe: társadalmi megítélését, a róla kialakított véleményt hátrányosan befolyásolja. Az eljárás ténye jelentős lelki terhet ró az érintettre, függetlenül attól, hogy az a környezete, avagy a szélesebb nyilvánosság előtt mennyire válik ismertté (BH2008.212.). Ezért a büntetőügyben eljáró hatóságoknak különös figyelemmel kell betartani a rájuk vonatkozó szabályokat és eljárási rendet, mert csak azok betartásával mentesülhetnek az államigazgatási jogkörben okozott kár megtérítésének kötelezettsége alól.

A perbeli bűncselekmény elkövetésének idején (2011. április 16-án) hatályos büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény 6.§-ának (1) bekezdése értelmében a bíróságnak, az ügyésznek és a nyomozó hatóságnak kötelessége, hogy az e törvényben megállapított feltételek esetén a büntető eljárást megindítsa, illetőleg az eljárást lefolytassa. Ugyanezen jogszabályhely (2) bekezdése szerint büntető eljárás csak bűncselekmény gyanúja alapján és csak az ellen indítható, akit a bűncselekmény megalapozott gyanúja terhel.

A büntetőeljárást a törvényben megszabott rendben kell megindítani. A bírósági szakaszt megelőzi a nyomozati szakasz, amely előkészíti és megalapozza a bírósági eljárás eredményes lefolytatását, másrészt lehetőséget teremt azon ügyek kiszűrésére, amelyek esetében a büntetőjogi felelősségre vonás feltételei nem állapíthatók meg. Éppen a büntetőeljárás ezen céljából következően nem választható szét élesen - az I. rendű alperes álláspontjával ellentétben - a rendőrségnek a felperes gyanúsítotti kihallgatásától kezdődő magatartása, az azt megelőző, azt előkészítő cselekményeitől. Hiszen bármely személlyel szemben a gyanúsítás közlésére csak megalapozott gyanú esetén kerülhet sor, ezt pedig nyilvánvalóan meg kell, hogy előzze az arra vonatkozó bizonyítékok feltárása, értékelése. Azaz csak akkor kerülhet sor bármely személynek a gyanúsítotti kihallgatására, ha a megalapozott gyanút bizonyítékok támasztják alá.

A jelen esetben az ítéletábra határozott meggyőződése szerint annak gyanúja, hogy a Csn, 2011. április 15-éről április 16-ra virradó éjszaka felfegyverkezve elkövetett garázdaságban a felperes részt vett tevőlegesen, elkövetőként, nem hogy nem volt megalapozott, hanem a gyanú egyáltalán nem állhatott fenn. Semmilyen bizonyíték nem támasztotta ezt alá, sem a megalapozott gyanú felperessel való közlésekor, sem azt követően.

A polgári peres iratok csatolmányát képező büntetőeljárás iratok - a **Ni Rendőrkapitányság** 536/2011.Bü. szám alatti iratai, valamint a **Ki Nyomozó Ügyészség** Ny.111/2011. szám alatti iratai - szerint a felperes előállítására 2011. április 16-án 20:10 órakor került sor a **Ni Rendőrkapitányságon**. A **Ni Rendőrkapitányságra** történt átszállítását követően, 2011. április 17-én 01:46 órakor közölték vele azt, hogy a perbeli bűncselekmény elkövetésével gyanúsítják, és ekkor foganatósították gyanúsítottkénti kihallgatását. A gyanúsítottkénti kihallgatására és előállítására nyilvánvalóan azt követően volt mód, hogy a perbeli bűncselekmény elkövetésében a gyanút megalapozottnak találta a **Ni Rendőrkapitányság**.

A **Ni Rendőrkapitányság** rendelkezésére ekkor a következő bizonyítékok álltak: **L.K** tanú 2011. április 16-án 10:38 órakor és 19:08 órakor, **L.Z** tanú 2011. április 16-án 11:28 órakor és 18:48 órakor, **P.F.A** tanú 2011. április 16-án 12:14 órakor és 17:45 órakor, **H.B** tanú 2011. április 16-án 13:17 órakor és 18:14 órakor, **T.E** tanú 2011. április 16-án 13:50 órakor és 17:08 órakor, **V.S** tanú 2011. április 16-án 14:15 órakor, **L.L** tanú 2011. április 16-án 15:24 órakor, **B.Gy** tanú 2011. április 16-án 17:06 órakor készült tanúkihallgatási jegyzőkönyve.

A 9 tanúból mindösszesen egyetlen tanú, **P.F.A** említette meg a 2011. április 16-án 17:45 órakor történt kihallgatása alkalmával a felperes nevét a következő szövegösszefüggésben: „A harmadik képen látható személyt is felismerem, az eljáró közli, hogy őt felperesnek hívják. Ezt a férfit most láttam először, ő ott volt a **Hben**, a rendezvényen, mint kidobó. Őt először 23:00 óra körül láttam, és persze többször is az éjszaka folyamán, végig bent volt az épületben és amikor a **B...** meg a **G.A** megjöttek, akkor ő is kijött az épületből a többi kidobóval együtt. Nem láttam, hogy ez a férfi bárkit bántalmazott volna.”

A többi tanú nem említette a felperes nevét vagy személyét egyáltalán.

A felperes előállításával párhuzamosan, 2011. április 16-án 20:42 órakor tanúként kihallgatott rendőr, **T.F**, aki **Csn**, a **H Üzletházban** szolgálaton kívül, magánszemélyként szórakozott a bűncselekmény elkövetésekor, sem tett olyan tartalmú tanúvallomást, hogy a felperes a helyszínen tartózkodott volna vagy abban tevőlegesen részt vett volna - annak ellenére, hogy ő személyesen ismerte a felperest, korábban munkatársak voltak.

Sz.K rendőr tanú vallomásából kiderül, hogy a felperes előállítását megelőzően a rendőrök beszerezték a **Csn**, a **H Üzletházban** a perbeli éjszakán készült videófelveteleket. Azt **Sz.K**nak megmutatták, mivel ismerte... felperest. Ő azonban nem ismerte fel a felperest a kamerafelveteleket, bár hozzátette, hogy azok rossz minőségűek voltak. Ezt követően ő szállította a felperest a **Ni Rendőrkapitányság** megkeresésére **Nról Nra** (**Ki Törvénytörvény** 15.P.20.903/2013/15. számú jegyzőkönyv 6. oldal).

A **Ni Rendőrkapitányság** Közlekedésrendészeti Osztályának 14050/563/2011/Bü. számú, 2011. április 17. napján készült jelentése, amely összefoglalta az addig

végzett nyomozati cselekményeket, tartalmazza, hogy a kamerafelvételeket **T.F**nek is megmutatták, de nem hangzott el részéről olyan nyilatkozat, miszerint a felperest felismerte volna a felvételeken.

L.N sértettet a műtétet és a felperes gyanúsított kihallgatását követően hallgatta ki röviden a rendőrhatalóság 2011. április 17-én 02:40 órakor. A felperes nevét ő sem említette, a felperest nem ismerte fel képről.

A bűncselekmény elkövetésében való részvétellel összefüggő alapos gyanú felperessel való közlését megelőzően tehát a 9 tanúvallomásból, a kamerafelvételekből és a későbbi sértetti tanúvallomásból semmi nem utalt arra, hogy a felperes a bűncselekmény elkövetésében részt vett. A csatolt nyomozati iratok szerint összes akkor rendelkezésre álló bizonyíték alapján kizárólag egyetlen tanúvallomás, **P.F.A** tanúvallomása említette meg a felperes nevét, azzal azonban, hogy a felperes „nem bántott senkit”.

Mindezek ellenére 2011. április 17-én 01:46 órakor a **Ni** Rendőrkapitányság Bűnügyi Osztály Felderítő Osztálya azt közölte a felperessel, hogy „Ön megalapozottan gyanúsítható azzal, hogy 2011. április 16-án 03 óra és 03 óra 30 per közötti időben **Csn**, a **P** téren lévő **H** Üzletház bejárata előtt az utcán **L.Z cs-i** lakossal történt előzetes szóváltást követően **L.Z** társaságában levő **L.N cs-i** lakost tetteleg bántalmazta oly módon, hogy nevezett sértettet több alkalommal ököllel arcon ütötte, majd a bántalmazást követően a sértett menekülni kezdett a buszpályaudvar irányába, akkor a **H** Üzletházról D-i irányba kb. 50 méterre az utcán egy parkoló autóbusz mögötti aszfaltozott területen **L.N** után futva úton érte, a földre rántotta eddig ismeretlen társaival, ott tovább bántalmazta társaival, melynek során egy alkalommal eddig ismeretlen társa **L.N** sértettet has tájékon szúrta egy késsel. A szúrást követően **L.N** nyolc napon belül gyógyuló „könnyű” sérülést szenvedett. A bántalmazás során a sértett segítségére siető **L.Kát** társaival földre rántották, majd több alkalommal fejbe rúgták, melynek során **L.K** nyolc napon belül gyógyuló „könnyű” sérülést szenvedett. A fenti cselekmény több emberben megbotránkozást, riadalmat keltett.

A fentiek alapján ön megalapozottan gyanúsítható 1 rendbeli, a Btk. 271.§ (1) bekezdésébe ütköző és a (3) bekezdés d. pontja szerint minősülő felfegyverkezve elkövetett garázdaság büntettének elkövetésével.”

A bűncselekmény elkövetésekor hatályos Büntető törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény 271.§-ának (1) bekezdése értelmében, aki olyan kirívóan közösségellenes, erőszakos magatartást tanúsít, amely alkalmas arra, hogy másokban megbotránkozást vagy riadalmat keltsen - ha súlyosabb bűncselekmény nem valósul meg -, elköveti a garázdaság vétségét. Ugyanezen jogszabályhely (3) bekezdés d) pontja alapján a felfegyverkezve elkövetett garázdaság büntettnek minősül.

A garázdaságot kizárólag tevőleges és szándékos magatartással lehet elkövetni. Ilyen cselekményt, tevőlegességet és szándékosságot még **P.F.A** tanú sem állított a felperesre vonatkozóan.

Felmerülhet esetleg a bűncselekményben való részesség alakzata a régi Btk.19.§-ának (1) bekezdése alapján, hiszen a bűnsegéd is elkövetőnek minősül. A régi Btk.21.§-ának (2) bekezdése értelmében bűnsegéd az, aki bűncselekmény elkövetéséhez szándékosan segítséget nyújt. Az állandó bírói gyakorlat szerint a bűnsegédnek, mint részesnek is a cselekménye szándékos kell legyen, azaz át kell fognia az alapcselekmény elemeit. Fizikai bűnsegédről akkor beszélünk, ha nem tanúsít tényállásszerű magatartást az elkövető, mindössze a tettesi alapcselekmény külső feltételeit biztosítja (BH2010.172.). Pszichikai bűnsegédnek az tekinthető, aki a tettesre (tettesekre) a bűncselekmény elkövetésénél jelenlétével szándékerősítő hatást gyakorol, és ezt kívánja vagy abba belenyugodott, mindezek hiányában ugyanis a pusztán jelenlét a bűncselekményhez nyújtott bűnsegédnek nem tekinthető (BH2007.324.).

Az egyetlen tanúvallomás azonban, amely ... felperes jelenlétére utalt a bűncselekmény elkövetésének helyszínén és időpontjában sem tartalmazott a fent írt fogalomba illő, fizikai vagy pszichikai bűnsegédi magatartást. A nyomozati iratok között fellelhető egyetlen bizonyíték alapján sem valósította meg tehát azt a bűncselekményt a felperes, amellyel meggyanúsították - akkor sem, ha jelen lett volna. A felperes viszont nem is volt jelen, mint utóbb bebizonyosodott.

A felperes fellebbezésében hivatkozott a Be.122.§-ának (1) bekezdésére, amelynek nem felelt meg az eljárás, melynek során **P.F.A** tanú őt felismerte. A Be.122.§-ának (1) bekezdésére értelmében a felismerésre bemutatást a bíróság vagy az ügyészség rendelheti el, ha személy vagy tárgy felismerése céljából szükséges. A terheltnek vagy a tanúnak felismerésre legalább 3 személyt vagy tárgyat kell bemutatni, a terheltnek vagy a tanúnak - ha más lehetőség nem áll rendelkezésre - felismerésre személy vagy tárgy fényképen, illetőleg más adathordozón rögzített kép-, illetőleg hangfelvétel is bemutatatható. A felismerésre bemutatás további szabályait a Be.122.§-ának (2), (3), (4), (5) bekezdése, valamint 123.§-a tartalmazza, részletes szabályairól pedig a belügyminiszter irányítása alá tartozó nyomozó hatóságok nyomozásának részletes szabályairól és a nyomozási cselekmények jegyzőkönyv helyett más módon való rögzítésének szabályairól szóló 23/2003. (VI.24.) BM-IM együttes rendelet 44.-50.§-ai szabályozzák.

A jelen esetben azonban a rendőrség nem felismerésre bemutatást tartott, hanem adatgyűjtést végzett. Ennek szabályait a Be.178.§-a rögzíti, ahogy arra az I. rendű alperes is hivatkozott. A Be. bűncselekmény elkövetésekor hatályos 178.§-ának (1) bekezdése értelmében a nyomozó hatóság a büntetőeljárás megindítása után annak megállapítására, hogy vannak-e bizonyítási eszközök és ezek hol találhatóak, adatszerzést végezhet, ennek során igénybe veheti a bűnüldöző szervek külön törvényben meghatározott bűnüldözési, adatkezelési adatbázisait, a megkeresésre vonatkozó szabályok szerint bárkitől okiratok és adatok rendelkezésre bocsátását,

valamint felvilágosítás adását, a feljelentő vagy a sértett állami, helyi önkormányzati szerv, köztestület, gazdálkodó szervezet, alapítvány, közalapítvány vagy társadalmi szervezet vezetőjétől, illetőleg a vizsgálatra jogosult szervtől a vizsgálat tartását és a kár megállapítását kérheti, a bűncselekmény helyszínét megtekintheti, szaktanácsadót vehet igénybe és a megszerzett adatokat ellenőrizheti. A nyomozó hatóság az adatszerzés során fénykép vagy más adathordozón rögzített kép bemutatásával személyt vagy tárgyat kiválasztathat, illetőleg a bemutatott személyről vagy tárgyról felvilágosítást kérhet.

A Be.178.§-ának (3) bekezdése szerint a nyomozó hatóságnak az a tagja, aki az adatszerzést végezte, erről jelentést készít. A jelentés tartalmára a Be.168.§ (2) és (3) bekezdésének rendelkezései az irányadók. A (2) bekezdés szerinti adatszerzési tevékenységről szóló jelentést a nyomozó hatóság vezetője írja alá.

A Be.168.§-ának (2) bekezdése értelmében a jelentés tartalmazza a Be.166.§-ának (2) bekezdésének *a)-c)* és *e)* pontjában meghatározott adatokat, az elvégzett eljárási cselekmények megjelölését és ezek tartalmának rövid összefoglalását akként, hogy az eljárási szabályok megtartását is ellenőrizni lehessen. A (3) bekezdés alapján a jelentést a nyomozó hatóság eljáró tagja írja alá.

A Be.166.§-ának (2) bekezdés *a)* pontja rögzíti, hogy a jegyzőkönyvben fel kell tüntetni az eljáró hatóság megnevezését, *b)* az eljárás alapjául szolgáló bűncselekmény megnevezését és a gyanúsított nevét, *c)* a nyomozási cselekmény helyét és idejét, *e)* a kihallgatott terhelt és tanú, a meghallgatott szakértő nevét, valamint az e törvényben meghatározott más személyi adatokat.

P.F.A tanú az egyenként elé tárt fényképek közül ... felperesben felismerni vélte a **cs-i H** Üzletház egyik kidobóját, aki a bűncselekmény idején jelen volt. Olyan kijelentést azonban nem tett, hogy részt vett volna a bűncselekmény elkövetésében. Tanúvallomásáról a nyomozati iratok során készült jegyzőkönyv nem tartalmazza azt sem, hogy miért tárták elé a felperes fényképét. A fényképek bemutatásáról külön rendőri jelentés nem készült. Így az sem derült ki, hogy pontosan hány embernek, mikor, milyen körülmények között mutatták be a felperes fényképét. A nyomozati iratok között szereplő fényképek sorából a felperes képe kitűnik annyiban, hogy az az egyedüli teljes nagyságú kép. Az 2011. április 16-án került kinyomtatásra, kézzel írták rá a felperes nevét, és **P.F.A** aláírásával szerepel a „felismerem” feljegyzés. **L.N** aláírásával pedig „nem ismerem fel” feljegyzés szerepel.

Nem derült ki a nyomozati iratokból, hogy miért tárták **P.F.A** tanú el a felperes fényképét, hogyan került a személye összefüggésbe a perbeli bűncselekménnyel. A nyomozati iratok között elfekvő priusz adatai szerint jóval a jelen bűncselekmény elkövetését megelőzően, 2004. január 1-jén elkövetett bűncselekmény miatt szerepelt a felperes a BM központi adatbázisában testi sértés büntette, valamint hamis tanúzásra felhívás büntette miatt. 2009. november 10-én jelentős értékre üzletszerűen elkövetett orgazdaság büntette, valamint szerzői jogok megsértésének vétsége miatt megalapozott gyanút közöltek vele, amelyre vonatkozóan elítélést nem tartalmazott a priusza.

Sem a 2011. április 16. napján a Ni Rendőrkapitányságtól a Ni Rendőrkapitánysághoz címzett, a felperes előállítására vonatkozó megkeresés, sem pedig a Ni Rendőrkapitányság 2011. április 17. napján kelt összefoglaló jelentése nem tért ki arra, hogy a felperest a bűncselekmény elkövetésével miért, milyen bizonyítékok és milyen logikai következtetés alapján gyanúsították.

A fentiekre tekintettel a felperessel szemben sem a gyanúsítás közlésekor - sőt, később sem - a megalapozott gyanú nem állt fenn. Ekként a vele szemben a bűncselekmények felderítése során nem vitásan közhatalmat gyakorló rendőrség által elrendelt nyomozás jogszerűtlen volt.

Egyetértett a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletében írt azon érveléssel, miszerint a nyomozó hatóság tevékenységének jogellenességét csak kirívóan súlyos jogalkalmazási és jogértelmezési tévedés alapozza meg, elsősorban akkor, ha ténymegállapítás és a döntés nem mérlegelés eredménye.

A jelen esetben a felperes ellen a nyomozó hatóság úgy indított büntető eljárást, hogy annak valószínűsége, hogy bűncselekményt követett el, az akkor és később rendelkezésre álló bizonyítékok alapján 0 % volt. A gyanú tehát nem volt megalapozott.

Ekként az I. rendű alperes szervezeti egységeként működő Ni Rendőrkapitányság jogellenesen járt el, amikor a felperes előállítását kérte a Ni Rendőrkapitányságtól - ezen aktussal indította meg a büntető eljárást a felperessel szemben. Majd jogellenesen járt el akkor is, amikor a felperest gyanúsítottként hallgatta ki.

A felperesnek a bilincs jogellenes használata miatti sérelmével összefüggésben a másodfokú bíróság az alábbiakat rögzíti:

A rendőrségi fogda szolgálati szabályzatának kiadásáról szóló 19/1996. (VIII.23.) ORFK utasítás 74. pontja előírja, hogy a fogdán kívüli kísérést, őrzést végrehajtó rendőr szolgálatát a rendszeresített felszereléssel, bilincsre szerelt vezetősíjjal és bilincsrögzítővel teljesítse. A 84. pont értelmében a fogvatartott személyek speciálisan erre a célra kialakított járművel, rácsozattal leválasztott külön térben történő kísérése során kar- és bilincsrögzítő öv alkalmazására csak indokolt esetben, a kísérés módját meghatározó parancsnok külön utasítása alapján kerülhet sor.

A jelen esetben azonban a felek egyező nyilatkozata szerint nem speciálisan kialakított járműben, hanem járóautóban kísérték át a felperest a Ni Rendőrkapitányságról a Ni Rendőrkapitányságra. A bilincs használatát az arra vonatkozó ORFK utasítás alapozta meg.

Az előállítás végrehajtásáról és kényszerítő eszköz alkalmazásáról 2011. április 17. napján készült jelentés a rendőrségi törvény, azaz az 1994. évi XXXIV. törvény 48.§-ának *b)* pontját (a támadás megakadályozása érdekében) és 48.§-ának *c)* pontját (szökés megakadályozásának érdekében) jelölte meg a bilincshasználatra.

Arra viszont nem merült fel adat, hogy a felperes magatartásából szökésre vagy támadásra lehetett volna következtetni.

A BDT2011.2508. számon közzétett eseti döntésben ugyanis a bíróság rögzítette, hogy az arányosság elvének megsértése személyhez fűződő jogot sérthet és megalapozhatja a rendőrhatalom kártérítési felelősségét. Kényszerítő eszköz alkalmazására a hatóság részéről mérlegelési jogkörben jogszabályi felhatalmazás alapján került sor. A mérlegelési jogkör azonban soha nem jelent teljes döntési szabadságot. Behatárolják nem csak a felhatalmazási (jogi) keretek, hanem azon belül szűkítik az adott eset körülményei is. A mérlegelés a körülményeknek és a követelményeknek a számba vételét, összemérését jelenti. A szempontok között azonban különösen nem válhat meghatározó tényezővé az eljáró hatóság „kényelme”. Az intézkedés a legalkalmasabb, legmegfelelőbb kell legyen, amely még szükséges és már elégséges az intézkedéssel elérni kívánt cél megvalósulásához. Ez elégíti ki ugyanis az arányosság követelményét. Nem megfelelő az intézkedés, ha szükséges ugyan, de nem elégséges és akkor sem, ha elégséges, de szükségtelen.

A jelen esetben - habár az I. rendű alperesnek volt jogszabályi felhatalmazása a bilincs alkalmazására - a rendelkezésre álló adatok alapján nem volt eldönthető, hogy az arányosság követelményének a rendőrhatalom eleget tett-e. Nem merült fel adat arra vonatkozóan, hogy rendelkezésére állt-e az I. rendű alperesnek az átkíséréskor speciálisan kialakított gépjármű, amelyben a bilincs használata már nem volt feltétlenül indokolt.

Ugyanakkor az ítélet az e kérdésben való állásfoglalást nem tartotta indokoltnak, mivel a fent kifejtettek szerint a felperessel szemben már a büntetőeljárás megindítása is jogellenes volt az alapos gyanú hiányában, és ez kivetült az összes további eljárási cselekményre is. Ezt az elvet fejtette ki az ellentétes szemszögből a Legfelsőbb Bíróság az EBH2008.1778. számú elvi bírósági határozatában, amikor rögzítette, hogy ha a felperessel szemben a gyanú mindvégig fennállt, a vele szemben elrendelt kényszerintézkedések nem voltak jogszabályba ütközők.

Az állandó bírói gyakorlat alapján a nyomozó hatóságnak vizsgálnia kell, hogy a bűncselekmény gyanúja megalapozott-e (BDT2014.3161.). Megalapozott gyanú hiányában a felperessel szemben büntető eljárás megindítása és gyanúsítottkénti kihallgatása, vele szemben megalapozott gyanú közlése jogellenes volt. A nyomozás és büntetőeljárás egymásnak ellentmondó bizonyítékainak újramérlegelése valóban nem a polgári peres bíróság feladata. Ugyanakkor a kirívóan okszerűtlen mérlegelés megalapozhatja a Ptk.349.§-a szerinti kárfelelősséget (Legfelsőbb Bíróság Pf.V.26.933/2011/4. számú ítélete). A felperes bűncselekménnyel való gyanúsításakor az I. rendű alperes kirívóan okszerűtlenül mérlegelte a bizonyítékokat, bizonyíték híján közölte vele az alapos gyanú fennálltát, ebből kifolyólag magatartása kirívóan hanyag volt. Így az I. rendű alperes magatartása felróható volt.

A felperes a gyanúsítással és a kényszerítő intézkedés alkalmazásával szemben panasszal élt 2011. április 22-én. A felperes gyanúsított kihallgatásakor, majd a panaszban is, továbbá végig az eljárás során hangsúlyozta, hogy a bűncselekményben nem vett részt, azt nem ő követte el, nem is tartózkodott a helyszínen. Később panasszal élt az eljárás elhúzódása miatt, valamint ügyészi meghallgatását kérte 2011. május 12-én, majd 2011. augusztus 29-én és 2011. december 19-én is. Azaz a jogszabályban előírt jogorvoslati jogát kimerítette. Panaszát a Ki Nyomozó Ügyészség Ny.111/2011/1. számú, 2011. május 3. napján kelt határozatával elutasította. Határozatának indokolásában megállapította, hogy „a nyomozás eddigi adatai - így különösen a szemle jegyzőkönyv, rendőri jelentések, tanúvallomások, orvosi iratok - alapján felperes és **G.A** megalapozottan gyanúsíthatóak azzal, hogy a terhükre rótt bűncselekményt elkövették, ezért panaszaikat, mint alaptalanokat, elutasítottam”.

Az ítéltábla véleménye szerint a II. rendű alperes a panasz elbírálásánál az I. rendű alpereshez hasonló hanyagsággal járt el. A rendelkezésre álló bizonyítékok közül ugyanis egy sem volt olyan, amely arra utalt volna, hogy a felperes a bűncselekmény elkövetésében részt vett. A rendőri jelentések kizárólag azt tartalmazzák, hogy „a rendelkezésre álló adatok alapján felperes a bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható”, de ennek alapját nem jelölik meg. A tanúvallomások közül a fent kifejtettek szerint kizárólag **P.F.A** vélte felismerni fényképről a felperest kidobóként azzal, hogy „nem bántott senkit”.

Az orvosi iratok kizárólag a szúrt sebet elszenvedő **L.N** orvosi ellátásával, egészségi állapotával függtek össze, felperes neve fel sem merült azokban.

A szemlejegyzőkönyv 2011. április 16. napján 14:40 órakor, **L.L** (**L.N** sértett édesapja) részvételével készült **Csn**, a **H** Üzletház előtt, ahol a **L.L** tulajdonát képező, **F...** típusú, **XXX-000** forgalmi rendszámú személygépkocsit szemlézték meg, amellyel **L.N** a helyszínre érkezett. Rögzítésre került, hogy a személygépkocsi jobb oldali mindkét gumiját ismeretlen elkövető kiszúrta, azok lapos állapotúak. A gépkocsiból lefoglalásra került 1 db fa nyelű, zárt állapotú bicska. A szemlejegyzőkönyvben ... felperes neve nem merült fel.

Orvosi iratok és szemlejegyzőkönyv a 2011. április 10-i eseménnyel összefüggésben - **M.G** és **L.Z** korábbi nézeteltérése - is szerepelnek a nyomozati iratok között, de abban a vonatkozásban a felperes neve egyáltalán nem került szóba.

A nyomozás során eljáró hatóságok, az I. és II. rendű alperes tevékenysége, tévedése a felperes gyanúsításával kapcsolatban feltűnően súlyos volt, illetőleg a rendelkezésre álló bizonyítékokat - tulajdonképpen a bizonyítékok hiányát - kirívóan okszerűtlenül mérlegelték. E magatartásuk megalapozza a Ptk.349.§-ának (1) bekezdésében írt kártérítési felelősséget.

Az ítéltábla a II. rendű alperes fellebbezési ellenkérelmének alapját képező BDT2008.1776. számon közzétett eseti döntéssel kapcsolatban a következőket emeli ki:

A Fővárosi Ítéltábla említett döntése a személyiségi jogi perekben eljáró polgári bíróságra vonatkozik. Ebben a körben mondta ki, hogy nem vizsgálhatja polgári bíróság, hogy az ügyész a büntetőeljárás szabályait megtartva döntött-e a büntető eljárás megindításáról, és az ügyészi intézkedések jogszerűségének értékelése kizárólag a büntetőeljárás rendes és rendkívüli jogorvoslati rendszerére tartozik. Ugyanakkor ebből a döntésből nem vonható le olyan következtetés, hogy a polgári bíróság semmilyen körülmények között nem vizsgálhatja a személy büntetőeljárás hatálya alá vonásának törvényességét, és annak hiánya nem lehet alapja közigazgatási jogkörben okozott (vagyoni jellegű) kár megtérítésére kötelező bírói ítéletnek.

A Legfelsőbb Bíróság a BH2008.212. számon megjelent eseti döntésében a Fővárosi Ítéltáblával ellentétes álláspontra helyezkedett, amikor kimondta, hogy az érvényes és hatályos jog hiányos ismeretéből eredő jogalkalmazási tévedést, s ezáltal a nyomozó hatóság kárfelelősségét nem menti a felügyeletet ellátó ügyészségnek a gyanúsított panaszát elutasító döntése sem. A nem vagyoni hátrány megítélése szempontjából abból indokolt kiindulni, hogy a büntetőeljárás megindítása és lefolytatása súlyos beavatkozás a személy életébe, társadalmi megítélését, a róla kialakított véleményt hátrányosan befolyásolja. Az eljárás ténye jelentős lelki terhet ró az érintettre, függetlenül attól, hogy az a környezete vagy a szélesebb nyilvánosság előtt mennyire válik ismertté. Az alapos gyanú fennállásának megállapítása a büntetőeljárás során egyértelműen jogalkalmazói mérlegelést igényel. Egyfelől a tekintetben, hogy megvalósult-e konkrét bűncselekmény törvényi tényállása, másfelől, hogy kit terhelhet a büntetőjogi felelősség. Személyhez fűződő jog megsértését és ebből eredő kártérítési felelősséget a jogértelmezés, illetve a mérlegelés akkor alapoz meg, ha kirívóan, súlyosan téves, illetve nyilvánvalóan okszerűtlen. A törvénynek mindenben megfelelő eljárás nem járhat személyhez fűződő jogok megsértésével, tehát az igény megalapozásához elengedhetetlen annak bizonyítása, hogy a büntetőeljárás folyamatában közreműködő valamely hatóság konkrét rendelkezést olyan módon sértett meg, amely egyben a személyhez fűződő jogok megsértését eredményezte. Az kétséget kizáróan megállapítható volt, hogy a gyanúsítás közlésekor bűncselekmény elkövetésének gyanúja nem állt fenn.

E két különböző bírói döntésből a Pécsi Ítéltábla a Legfelsőbb Bíróság álláspontjával ért egyet, és annak gyakorlatát követi. Ennek okán, a fent kifejtettek alapján mind az I. rendű, mind a II. rendű alperes magatartását felróhatónak találta a kirívóan okszerűtlen mérlegelés és kirívóan súlyos jogértelmezési tévedés miatt.

Mindemellett indokolatlanul hosszúnak tartotta az ítéltábla a felperessel egyezően azt az időtartamot, amíg a felperessel szemben alaptalanul indult nyomozás megszüntetésre került. A gyanúsítás alapját képező vallomást tett tanúval való szembesítésre csak 2011. december 1. napján került sor annak ellenére, hogy a felperes ezt már korábban is szorgalmazta. A felperes által indítványozott tanúk kihallgatása pedig még később, 2012. januárjában történt meg. Mindezek után csupán 2012. február 24-én szüntette meg az ügyészség a felperessel szemben a

nyomozást, annak ellenére, hogy az egyetlen tanú, akinek vallomása a felperes gyanúsítása alapult, már 2011. december 1. napján, a szembesítéskor visszavonta vallomását. Ekkor úgy nyilatkozott, hogy a felperes jelen sem volt a bűncselekmény elkövetésekor.

Rámutat az ítélet arra, hogy a gyanúsítás után a nyomozás későbbi szakaszában sem merült fel arra nézve adat, hogy a felperes a **cs-i** bűncselekmény elkövetés idején a helyszínen járt volna. A Ki Nyomozó Ügyészség által 2012. január 11. napján megtartott kihallgatások alkalmával egyetlen tanú, így **Z.F, P.Z, Sz.L, B.A, L.A, M.G, T.P G, D.G, S.B, Sz.K, B.P**, majd 2012. január 27. napján a Gy Nyomozó Ügyészség által kihallgatott **P.P, P.B**, a 2012. február 1. napján a Ki Nyomozó Ügyészség által kihallgatott **L.J, M.K, K.Zs, G.J**, a Ki Nyomozó Ügyészség által 2012. február 8-án kihallgatott **M.L, Sz.Sz, P.P, H.S, H.L, V.T, V.Z, N.M, Sz.H** sem nyilatkozott úgy, hogy a felperes a **n-i** szórakozóhelyről **Csra** távozott volna, akár csak rövid időre is.

A felperes jogellenes gyanúsításból eredő kálváriája több, mint 10 hónapig tartott. A tény az volt, hogy 2011. április 15-én éjszaka a felperes **Nán** szórakozott barátaival. A **cs-i** garázdaságnál nem volt jelen, abban nem vett részt. Ennek ellenére másnap, 2011. április 16. napján őt előállították, bilincsben **Nra** szállították, majd meggyanúsították felfegyverkezve elkövetett garázdaság büntetével, amely 1 évtől 5 évig terjedő szabadságvesztés büntetéssel sújtható. A büntetőeljárást vele szemben bizonyítékok hiányában folytatták le. A nyomozást végül azzal az indokkal szüntették meg, hogy a felperes nem követett el bűncselekményt.

A bíróság által tévesnek ítélt vádemelés önmagában nem elegendő a nyomozó- és a vádhatóság felróható magatartásának a megállapításához, csak az ehhez járuló különleges körülmények: a tények kirívóan okszerűtlen értékelése, lényeges anyagi és eljárási szabálysértés értékelhető a kártérítési felelősséget megalapozó magatartásként (EBH2002.750.). A nyomozó hatósággal szemben kártérítési igény érvényesíthető, ha a károsultnak kára merül fel a büntető eljárási törvényben előírt feltételek megsértésével összefüggő rendelkezésből (BH2004.464.). Az I. és II. rendű alperesek, mint nyomozó hatóságok a jogszerűtlen, felróható magatartásukból eredően a felperes oldalán bekövetkező károkat ezért kötelesek megtéríteni.

A következőkes bírói gyakorlat szerint ha a terhelt letartóztatása és fogva tartása alapos gyanú nélkül, koholt bizonyítékok alapján történt, a jogellenes és felróható magatartás miatti igények kártérítés címén követelhetők (BDT2006.1436.). A felperes az I. rendű alperessel szemben érvényesítette a nem vagyoni kártérítés iránti igényét, amelyet 100.000 forint összegben jelölt meg a megbilincseléssel és jogellenes előállítással összefüggésben. A felperesnek ez a követelése további mérlegelést nem igényelt. Az állandó bírói gyakorlat szerint az a körülmény, hogy az intézkedő rendőr a kényszerintézkedés alkalmazása során tévedésben volt, nem

zárja ki az államigazgatási szerv felelősségét az intézkedés következtében bekövetkezett károkért (BH1986.502.).

Az I. rendű alperes kirívóan súlyos tévedése miatt a felperes jogtalanul töltötte idejét 2011. április 16. 20:10 órától 2011. április 17. 02:40 óráig a rendőrségen, illetőleg jogtalanul került megbilincselésre. Ezzel a felperes személyes szabadság korlátozásának tilalmához fűződő személyiségi joga sérült. A felperes ezért a Ptk.75.§-ának (1) bekezdése, 76.§-a, 84.§-ának (1) bekezdés e) pontja alapján követelheti kárának megtérítését. A felperesnek ebben a körben nem kellett további hátrányt bizonyítania. Szabadságának elvonása maga a hátrány, amely megalapozza a nem vagyoni kártérítés iránti igényét. A felperest ért nem vagyoni hátrányok kompenzálásához a nem vagyoni kártérítési gyakorlatban rendkívül alacsonynak tekinthető 100.000 forint mindenképpen szükséges és indokolt, azt a felperestől megtagadni nem lehet.

A vagyoni kártérítéssel összefüggésben kiemeli az ítélet, hogy a bűncselekmény elkövetésekor a felperes már munkaszerződéssel rendelkezett, munkaviszonyának kezdete 2011. május 1. napja lett volna. A keresetleveléhez csatolt munkaszerződés szerint munkaszerződést határozatlan időre kötött az M... Kft. munkáltatóval, személyi alapbérként bruttó 110.000 forintban állapodtak meg, a munkáltatói jogok gyakorlója M.R volt. A munkavállaló munkaköre telepőr, beszerző lett volna a N, P út 101. szám alatt.

A polgári eljárás során kihallgatott M.R a Ki Törvényszék 15.P.20.903/15. számú jegyzőkönyvben úgy nyilatkozott, hogy autókereskedéssel foglalkozik, a telephely őrzésére kívánta a felperest felvenni. Az autókereskedés előtt rendszeresen igazoltató rendőröktől hallotta, hogy a felperessel szemben büntetőeljárás indult. A cég jóhírneve nem engedte meg, hogy büntetőeljárás hatálya alatt álló személyt örként alkalmazzon, ezért döntött úgy, hogy „a munkaszerződést azonnali hatállyal megszünteti” 2011. április 25-én. Írásbeli indokolásában arról tájékoztatta a felperest, hogy „Intézkedésemet azon körülmény felmerülése okán tettem, mely szerint tudomásomra jutott, hogy Ön ellen erőszakos bűncselekmény gyanúja miatt rendőrségi eljárás indult. Ezen információk birtokában - az eljárás lezárásáig - nem áll módomban alkalmazni, mivel a betölteni kívánt munkakörrel nem összeegyeztethető.” Jogorvoslati jogáról, azaz munkaügyi bírósághoz fordulás lehetőségéről tájékoztatta a felperest. Hozzátette tanúvallomásában, hogy a felperes kérésének megfelelően néhány hétig, 2011. év nyarának elejéig fenntartotta az állást arra az esetre, hogy ha a felperesnek sikerül magát tisztáznia, és a büntetőeljárást vele szemben ez idő alatt megszüntetik. Mivel ez nem történt meg, ezért mást vett fel a munkakör betöltésére. A felperest a vele szemben indult büntetőeljárás befejezését követően alkalmazni nem tudta.

A felperes jövedelemveszteségét a Ptk.355.§-ának (4) bekezdése alapján alappal igényelte. Ebben a körben a bíróság külön tekintetbe vette, hogy terhelte-e a felperest, mint károsultat a Ptk.340.§-ában írt kárenyhítési kötelezettség, azaz, ha a munkáltató intézkedése ellen munkaügyi bírósághoz fordult volna, sikerrel járt

volna-e. A Munka törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvény (régi Mt.) 96.§-ának (1) bekezdés *b)* pontja alapján a munkáltató, illetve a munkavállaló a munkaviszonyt rendkívüli felmondással megszüntetheti, ha a másik fél olyan magatartást tanúsít, amely a munkaviszony fenntartását lehetetlenné teszi. A rendkívüli felmondás indoka tekintetében a (2) bekezdés alapján a 89.§ (2) bekezdését megfelelően alkalmazni kell. Az Mt. 89.§-ának (2) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a munkáltató köteles felmondását megindokolni. Az indokolásból a felmondás okának világosan ki kell tűnnie. A vita esetén a felmondás indokának valóságát és okszerűségét a munkáltatónak kell bizonyítania.

A **M.R** által képviselt **M...** Kft. azonnali hatállyal történő munkaviszony megszüntetése tulajdonképpen munkaszerződéstől való elállásnak felel meg, hiszen a munkaviszony nem hatályosult, az csak május 1. napjától hatályosult volna. Az elállás tekintetében is a felmondás jogszerűségének feltételeit kell vizsgálni. Ennek alapján, figyelemmel arra, hogy az elállást tartalmazó okirat tényyszerű adatokat közölt, és a betöltendő munkakör jellegéből adódóan erőszakos bűncselekmény miatt büntetőeljárás hatálya alá vont személy alkalmazása valóban nem összeegyeztethető, a munkáltató hivatkozása vélhetőleg elfogadható lett volna, megállta volna a helyét a munkaügyi bíróság előtt is.

A felperes keresetében bruttó 110.000 forint jövedelméből nettó 80.500 forint megtérítését kérte egyetemlegesen az alperesektől. Az interneten elérhető bérkalkulátor számításai szerint 2011. évben a bruttó 110.000 forint jövedelem nettó 80.498 forint, azaz 80.500 forint jövedelemnek felelt meg. A felperes igénye tehát ebben a körben sem eltúlzott, sőt nettó jövedelmének járulékokkal növelt összegét sem kérte. A felperes 9 hónapra 80.500 forinttal számolva 724.500 forintot követelt az alperesektől, amelyet a másodfokú bíróság - mind jogalapjában, mint összegében - alaposnak talált, és a Ptk.344.§-ának (1) bekezdése alapján, annak megfizetésére egyetemlegesen kötelezte az alpereseket.

Ügyvédi munkadíj címén a felperes 280.000 forintot igényelt az alperesektől. A II. rendű alperes a Ki Törvényszékhez 15.P.20.523/2014/2. szám alatt csatolt érdemi ellenkérelmében a 280.000 forint ügyvédi munkadíjra vonatkozó igényt - mind jogalapjában, mind összegében - kérte elutasítani. Állította, hogy a Be.339.§-ának (1) bekezdés alapján az állam viseli a 74.§ (1) bekezdésének *a)* pontjában meghatározott bűnügyi költségből azt a költséget, amelynek viselésére a vádlott a 338.§ alapján nem kötelezhető, továbbá azt a költséget, amelyet a vádlottnak a 74.§ (3) bekezdése alapján nem kell megtérítenie. A Be.339.§-ának (3) bekezdése értelmében, ha a vádat ügyész képviselte, és a bíróság a vádlottat felmenti vagy az eljárást az ügyész vádelejtés miatt megszünteti, az állam a határozat jogerőre emelkedésétől számított 30 napon belül - a külön jogszabályban meghatározott mértékben - megtéríti a vádlott költségét, továbbá a védőjének az eljárás során nem előlegezett díját és költségét. A II. rendű alperes véleménye szerint a terhelt és a védő készkiadása, illetőleg a védő díja állam általi megtérítésének szabályairól, valamint a büntető eljárásban részt vevő személyek és képviselőik költségéről és díjáról szóló 26/2003. (VII.1.) IM-BM-PM együttes rendelet alapján a

meghatalmazott védő készkiadásait bünyügyi költségként kell megtéríteni. Felhívta továbbá a figyelmet arra, hogy a felperes a védői díj vonatkozásában számlát nem csatolt, annak összegét hitelt érdemlően nem igazolta.

Rámutat az ítéletábra, hogy a II. rendű alperes által felhívott Be.339.§-a és az azon alapuló együttes rendelet kizárólag arra az esetre vonatkozik, hogy ha a bíróság felmenti a vádlottat vagy az eljárást az ügyész vádelejtés miatt szünteti meg. Ha a büntetőeljárás nyomozati szakban szűnik meg, arra az esetre a Be. rendelkezést nem tartalmaz. Mivel pedig a polgári peres bíróság a Ptk.339.§-a és 355.§-ait alkalmazva jár el a kártérítés megítélése során, így a felperes ténylegesen felmerült kárát kell megítélnie, nem pedig az idézett jogszabályban meghatározott, korlátozott összeget.

A Ptk.355.§-ának (1) bekezdése értelmében a kárért felelős személy köteles az eredeti állapotot helyreállítani, ha pedig az nem lehetséges vagy a károsult azt alapos okból nem kívánja, köteles a károsult vagyoni és nem vagyoni kárát megtéríteni.

A Ptk.355.§-ának (4) bekezdése úgy rendelkezik, hogy károkozás címén a károkozó körülmény folytán a károsult vagyonából beállott értékcsökkenést és az elmaradt vagyoni előnyt, továbbá azt a kárpótlást, hogy költséget kell megtéríteni, amely a károsultat ért vagyoni és nem vagyoni hátrány csökkentéséhez vagy kiküszöböléséhez szükséges.

Az állandó bírói gyakorlat szerint a károsult teljes kárát meg kell téríteni, ezt a kötelezettséget az új Ptk. a 6: 522.§-ának (1) bekezdésében külön is rögzítette.

A felperes a Ki Törvényszékhez 2013. december 17. napján érkezett, 15.P.20.903/2013/19. sorszámú beadványának mellékleteként csatolta a 2011. április 27. napján a jogi képviselőjével kötött megbízási szerződés tényvázlatát. Ennek 2. pontjában külön rögzítették, hogy a felek egymással úgy számolnak el, hogy egy nagyatádi út 10.000 forint, míg egy kaposvári út 15.000 forint, minden megkezdett óra 10.000 forint, ugyanezen összeg vonatkozik az okiratszerkesztésre, továbbá a jogi tanácsadásra. Rögzítették, hogy a 2011. április 16-17-i események kapcsán a tényvázlat aláírásáig 60.000 forint ügyvédi munkadíj keletkezett. A pontos elszámolást a felek az okirat részét képező táblázaton vállalták vezetni. A tényvázlathoz csatolt táblázat alapján egy Non végzett munkára 60.000 forintot, egy panaszra 10.000 forintot, egy kaposvári útra 35.000 forintot, további panaszra 20.000 forintot, a harmadik panaszra 10.000 forintot, egy **cs-i** útra 50.000 forintot, okiratszerkesztésre 20.000 forintot, további nagyatádi útra 40.000 forintot, okiratszerkesztésre 25.000 forintot és újabb panaszra 10.000 forintot számított fel a jogi képviselő, összesen 280.000 forint értékben.

A büntetőeljáráshoz hasonlóan a polgári eljárásban sincs kötött bizonyítási rendszer. A Pp.206.§-a alapján a bíróság elfogadta a felperes és jogi képviselője által kötött szerződés mellékletét képező tényvázlatot és a csatolt táblázatot az ügyvédi munkadíj összegének alátámasztására. Az a per egyéb adataival nem volt

ellentétes, nem volt eltúlzott, és az általános gyakorlat szerint elfogadható volt (BDT2006.1436.).

További vagyoni kártérítésként a felperes 70.000 forintot igényelt az alperesektől útiköltség címén. Ezt az összeget ugyan nem részletezte, azonban az alperesek ellenkérelmükben azt összegében nem vitatták. Egyébiránt valószínűnek ítélte a másodfokú bíróság az útiköltség összegét, amely tartalma alapján a felperes büntetőeljárással összefüggő útiköltségeit takarta. A nyomozati iratokból kitűnően biztosan utazott a felperes a következő alkalmakkor: 2011. április 17-én 2:40 órakor, kihallgatásának végén elbocsátották **Nról**, így egy alkalommal **Nról Nra** kellett utaznia. A **Ki** Nyomozó Ügyészség a nyomozati iratok szerint 2011. szeptember 22-én fogatosította a felperes gyanúsítottkénti kihallgatását, azaz **Nról Kra** kellett utaznia oda-vissza.

A szembesítések a **Csi** Polgármesteri Hivatalban zajlottak 2011. december 1. napján, ekkor került sor a felperes és **P.F** tanú szembesítésére, azaz a felperesnek **Nról Csra** kellett utaznia oda-vissza egy alkalommal.

Mindezek alapján a másodfokú bíróság a felperes útiköltségre vonatkozó igényét megítélhetőnek találta, és annak megfizetésére kötelezte az alpereseket egyetemlegesen.

A fentiekre tekintettel az ítéltábla a Pp.253.§-ának (2) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, és kötelezte az alpereseket a jogellenes, felróható magatartásukból eredően a felperest ért kár megtérítésére.

A felperes fellebbezése sikeres volt, ezért a Pp.78.§-ának (1) bekezdése alapján mind az elsőfokú, mind a másodfokú eljárásban felmerült perköltséget az alperesek kötelesek viselni, a kereseti kérelemhez igazodó arányban.

Az elsőfokú eljárásra az ügyvédi munkadíjat bruttó 74.581 forintban állapította meg az ítéltábla a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3.§-ának (2) bekezdés *a)* pontja és (5) bekezdése alapján. A másodfokú eljárásban felmerült munkadíj 37.291 forint ugyanezen jogszabályhelyek alapján.

Az alperesek illetékmentesek, ezért a feljegyzett első- és másodfokú eljárási illetéket a Magyar Állam viseli az Itv.74.§-ának (3) bekezdése folytán alkalmazandó 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13.§-ának (1) bekezdése és 14.§-a szerint.

P é c s , 2014. szeptember 23.

dr. Döme Attila s.k. a tanács elnöke, dr. Vogycska Petra s.k. előadó bíró, dr. Berki Csilla s.k. bíró